

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. D. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, I. Dutca, I. Țurcan)

Î N C H E I E R E

13 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bunescu Alexandru împotriva Cancelariei de Stat a Republicii Moldova cu privire la declararea nulității parțiale a contractului individual de muncă, repararea prejudiciului material, încasarea penalității,

împotriva deciziei din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins cererea de apel depusă de Bunescu Alexandru și menținută hotărârea din 18 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru),

c o n s t a t ă :

La 22 august 2019, Bunescu Alexandru s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva Cancelariei de Stat, intervenient accesoriu ÎS „Medisan” cu privire la declararea nulității parțiale a contractului individual de muncă, repararea prejudiciului material, încasarea penalității.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat faptul că, la 04 ianuarie 2017, în urma recomandării Consiliului de administrație al întreprinderii de Stat „Medisan”, a Asociației Curativ-Sanatoriale și de Recuperare a Cancelariei de Stat a Republicii Moldova, Secretarul general al Guvernului a emis ordin nr. 2-P cu privire la numirea lui Alexandru Bunescu în funcția de administrator al întreprinderii de Stat „Medisan”, stabilindu-i salariul de funcție în mărime de 7800 de lei.

Totodată, la 04 ianuarie 2017, între Cancelaria de Stat, în persoana Secretarului general al Guvernului Lilia Palii, și Alexandru Bunescu a fost încheiat contractul individual de muncă nr. 16-24-59. În contractul respectiv sunt stipulate următoarele: Capitolul VI. Condiții de remunerare a muncii administratorului p.6.1. În temeiul Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară”, administratorului i se stabilește un salariu de funcție în mărime de 7 800 de lei, care se achită din contul mijloacelor

întreprinderii”.

Salariu de funcție, în mărime de 7800 de lei, a rămas neschimbat din anul 2014, pe când era semnat contractul individual de muncă cu fostul administrator, care a activat până la finele anului 2016.

Până la semnarea contractului individual de muncă, din partea Secretarului general al Guvernului au fost transmise asigurări că mărimea mică a salariului stipulat în contract este temporară și urmează a fi adusă în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002 „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară”.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002, Art. 5 prevede următoarele: „Salariile de bază și alte drepturi salariale pentru administratorii întreprinderilor de stat, conducătorii întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai întreprinderilor monopoliste se stabilesc în contractele de management, încheiate între fondatorul întreprinderii de stat sau consiliul societății pe acțiuni și conducătorii respectivi. Cuantumul lunar total al salariului administratorilor întreprinderilor de stat, conducătorilor întreprinderilor cu capital majoritar de stat și ai întreprinderilor monopoliste, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de reglementare, certificare, supraveghere și control, indicate la pct. 52 din prezenta hotărâre, poate varia de la mărimea întreită până la mărimea încincită a salariului mediu lunar în ansamblu pe unitatea condusă în perioada de la începutul anului până la luna gestionară, în funcție de rezultatele economico-financiare anuale pozitive”.

ÎS „Medisan” este o unitate cu autonomie financiară, care pe parcursul ultimilor ani a înregistrat următoarele profituri net. Anul 2016 a fost finalizat cu profitul net de 860 700 lei. Salariul mediu lunar în ansamblu pe unitate în anul 2016 a fost în mărime de 6167,06 lei. Anul 2017 a fost finalizat cu o creștere a profitului net și a constituit 1 036 300 lei. Salariul mediu lunar în ansamblu pe unitate în anul 2017 a fost în mărime de 6482,87 lei. Anul 2018 a fost finalizat cu o nouă creștere a profitului net și a constituit 1 358 916 lei. Salariul mediu lunar în ansamblu pe unitate în anul 2018 a fost în mărime de 7829,82 lei.

Din calcularea salariului mediu anual, se observă că salariul de funcție al administratorului, în mărime de 7800 de lei, nici pe departe nu coincide cel puțin cu mărimea întreită a salariului mediu lunar în ansamblu pe unitatea condusă, prevăzută de Hotărârea Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002. Totodată, potrivit Codului muncii, articolul 9, salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin prezentul cod. Orice înțelegere prin care se urmărește renunțarea salariatului la drepturile sale de muncă sau limitarea acestora este nulă. Articolul 12 prevede că clauzele din contractele individuale de muncă, din contractele colective de muncă și din convențiile colective sau din actele juridice emise de autoritățile administrației publice menționate la art. 4, lit. d) și e), care înrăutățesc situația salariaților în comparație cu legislația muncii, sunt nule și nu produc efecte juridice.

Din aceste motive, a solicitat de mai multe ori o întrevvedere cu Secretarul general al Guvernului, dna Lilia Palii, cu privire la mărimea salariului de funcție și alte clauze stipulate în contractul individual de muncă, însă de fiecare dată a primit refuz. Având în vedere blocajul intenționat din partea dnei Lilia Palii, a apelat la Consiliul de administrație al ÎS „Medisan”, prin scrisoare cu nr. 127 din 29 octombrie 2018, cu privire la mărimea salariului de funcție și rambursarea diferenței.

La una din ședințele Consiliului de administrație al ÎS „Medisan” a fost abordat subiectul cu privire la salariul reclamantului, însă nu a fost luată nici o decizie. În același timp, dl Mihail Casapu, președintele Consiliului de administrație, a accentuat că întrebările, pe care le are, le poate înainta Secretarului general al Guvernului. În cazul în care nu se ajunge la un numitor comun, se poate adresa în instanța de judecată. Prin urmare, aflându-se într-o situație confuză, având în vedere că dna Lilia Palii, Secretarul general al Guvernului, refuza să-l primească în audiere, a înaintat solicitare în scris prin scrisoare recomandată cu nr. 23 din 26 februarie 2019.

Reclamantul a menționat că angajatorul este obligat să examineze sesizările salariaților și ale reprezentanților lor privind încălcările actelor legislative și ale altor acte normative ce conțin norme ale dreptului muncii, să ia măsuri pentru înlăturarea lor, informând despre aceasta persoanele menționate în termenele stabilite de lege, să repare prejudiciul material și cel moral cauzat salariaților în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de muncă.

În corespundere cu art. 84 alin. (4) Codul muncii, în cazul în care o clauză a contractului individual de muncă este afectată de nulitate, deoarece stabilește pentru salariat drepturi sub limitele impuse de legislație, de convențiile colective sau de contractul colectiv de muncă, ea va fi înlocuită în mod automat de dispozițiile legale, convenționale sau contractuale minime aplicabile.

Sesizarea nr. 23 din 26 februarie 2019 nu a fost examinată de către angajator, nu au fost luate măsuri pentru înlăturarea încălcărilor și nu a parvenit nici un răspuns.

Ulterior, ÎS „Medisan” a intrat în proces de lichidare, conform Hotărârii Guvernului nr. 122 din 27 februarie 2019.

La 25 aprilie 2019, Secretarului general al Guvernului a emis ordinul nr. 46-p, prin care a fost eliberat din funcția de administrator al întreprinderii de Stat „Medisan”, din data de 07 mai 2019, în legătură cu lichidarea unității.

Astfel, la 11 iulie 2019, a înaintat o adresare către Prim-ministrul Republicii Moldova. Abia după adresarea către Prim-ministru, Cancelaria de Stat a binevoit să răspundă prin scrisoarea nr. 15-03-4789 din 31 iulie 2019, practic după 5 luni de la adresarea directă către Secretarul general al Guvernului.

În răspunsul respectiv sunt citate articole din Codul muncii cu privire la definițiile contractului individual de muncă și respectiv salariul. Răspunsul a fost scris în manieră evazivă, fără specificarea poziției clare și argumentate din punct de vedere juridic și/sau economic. De facto, prin răspunsul nr. 15-03-4789, Cancelaria de Stat nu neagă corectitudinea cerințelor, însă încearcă evaziv să explice că pretențiile din partea reclamantului nu au fost înaintate la data semnării contractului, prin ce deviază de la un răspuns clar. În răspuns, autorul expune unele articole ale Codului muncii. Astfel, Cancelaria de Stat face referire la art. 128 alin. (1) Codului muncii, însă omite să specifice și alin. (2), care prevede că, la stabilirea și achitarea salariului nu se admite nici o discriminare pe criterii de sex, vârstă, dizabilitate, origine socială, situație familială, apartenență la o etnie, rasă sau naționalitate, opțiuni politice sau convingeri religioase, apartenență sau activitate sindicală. La fel, omite art. 47 alin. (2) al legii menționate, care prevede că se interzice orice limitare, directă sau indirectă, în drepturi ori stabilirea unor avantaje, directe sau indirecte, la încheierea contractului individual de muncă în dependență de sex, rasă, etnie, religie, domiciliu, opțiune politică sau origine socială. Totodată, Cancelaria de Stat face

referire la art. 49 al legii menționate, fără să descrie la care anume aliniat face referire, prin ce intră în contradictoriu cu sine însuși, pentru că art. 49 alin. (3) prevede că este interzisă stabilirea pentru salariat, prin contractul individual de muncă, a unor condiții sub nivelul celor prevăzute de actele normative în vigoare, de convențiile colective și de contractul colectiv de muncă.

Potrivit art. 330 alin. (2) Codul muncii, în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului, a indemnizației de concediu, a plăților în caz de eliberare sau a altor plăți cuvenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,3 la sută din suma neplătită în termen.

Astfel, reclamantul a afirmat că prejudiciul material și moral ce i-au fost cauzate se estimează la suma de 712 058,08 lei, inclusiv diferența între salariul de funcție în mărimea întreită a salariului mediu lunar în ansamblu pe unitatea condusă, conform art. 5 al Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002, și salariu achitat, precum urmează: anul 2017 - 138 256 lei; anul 2018 - 123 089 lei; 4 luni ale anului 2019 - 78 448 lei. Iar penalitatea în cuantum de 0,3%, calculată până la ziua eliberării din funcție, conform art. 150 din Codul muncii constituie: 260 213 lei pentru anul 2017; 106 695,30 lei pentru anul 2018; 5353,78 lei pentru 4 luni ale anului 2019.

În fine, în fața instanței de judecată Bunescu Alexandru a solicitat:

- constatarea nulității prevederilor pct. 6.1 în privința retribuirii muncii stabilite în mărime de 7 800 de lei, din contractul individual de muncă nr. 16-24-59 din 4 ianuarie 2017, încheiat între Cancelaria de Stat și Alexandru Bunescu;

- încasarea prejudiciului material, care reprezintă diferența între salariul de funcție în mărimea întreită a salariului mediu lunar în ansamblu pe unitatea condusă conform pct. 5 al Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002 și salariul achitat pentru anul 2017 - 128 400 lei, anul 2018 - 139 800 lei, 4 luni anul 2019 - 62 760 lei, în total suma de 330 960 lei;

- încasarea prejudiciului moral care reprezintă penalitate de 0,3 % pentru fiecare zi de întârziere calculată până la data de 5 noiembrie 2020, pentru anul 2017 - 462 015,30 lei, anul 2018 - 350 059,20 lei, anul 2019 - 111 273,48 lei, în total suma de 923 347,98 lei.

Prin hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost admisă parțial acțiunea.

A fost încasat din contul Cancelariei de Stat a Republicii Moldova în beneficiul lui Bunescu Alexandru cu titlu de plata salariului pentru anul 2017 suma de 111 529 lei, pentru anul 2018 suma de 134 180 lei iar pentru anul 2019 suma de 54 960 lei, în total suma de 300 669 de lei.

A fost încasat din contul Cancelariei de Stat a Republicii Moldova în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 9020,07 lei.

Prin decizia din 04 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de către Cancelaria de Stat al Republicii Moldova și de către Bunescu Alexandru, casată hotărârea din 11 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins cererea de apel depusă de Bunescu Alexandru și menținută hotărârea din 18 decembrie 2020

a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Pentru a respinge acțiunea instanțele ierarhic inferioare au reținut în hotărârile sale că, Hotărârea Guvernului nr. 743 nu obligă, ci oferă dreptul angajatorului să stabilească salariul conducătorului întreprinderii de stat de la mărimea întreită până la mărimea încincită a salariului mediu lunar în ansamblu pe unitatea condusă, norma respectivă neavând caracter imperativ. Or, această Hotărâre nu stabilește un plafon minim și maxim obligatoriu, ci indică expres că salariul conducătorului întreprinderii de stat se stabilește în contractul încheiat între fondatorul întreprinderii și conducător, fiind rezultatul negocierilor purtate de părțile contractante.

Ținând cont că la încheierea contractului individual de muncă, părțile au negociat clauzele acestuia și au stabilit salariul conducătorului în cuantum de 7800 lei, clauza contractuală ce stabilește cuantumul salariului este valabilă și produce efecte juridice, fiind rezultatul consimțământului liber exprimat al părților.

La 22 iulie 2021, Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel, a contestat cu recurs decizia din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și a săvârșit alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 27 iulie 2021, Bunescu Alexandru a contestat cu recurs decizia din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, precum și a săvârșit alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 25 august 2021, Cancelaria de Stat a Republicii Moldova a depus o referință la recursul declarat de către Bunescu Alexandru, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

La 08 septembrie 2021, ÎS ”Medisan”, reprezentată de avocatul Bobuțac Călin, a depus referințe la recursurile declarate de către Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel, prin care a solicitat considerarea acestora ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 07 aprilie 2021, expediată părților la 28 mai 2021, fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia de către părți. Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererile de recurs, referințe, în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel, inadmisibile, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel, nu pot duce la admisibilitatea recursurilor, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursurilor, fiind lipsite de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursurilor nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind

admisibile.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererile de recurs declarate de către Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursurilor ca fiind admisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Bunescu Alexandru și de către Bunescu Alexandru, reprezentat de avocatul Șontea Daniel.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru